

ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ СКЛАДОВИХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Бслай Сергій Вікторович

*доктор наук з державного управління, професор,
заступник начальника навчально-наукового центру
організації освітнього процесу
начальник науково-методичного відділу
Національної академії Національної гвардії України
м. Харків, Україна*

В умовах збройного протистояння на території України постійно виникають кризові ситуації, що загрожують безпеці об'єктів критичної інфраструктури. У зв'язку зі збройною агресією на території України завдано значні втрати. По самим оптимістичним розрахункам більше 30% об'єктів критичної інфраструктури постраждали. Тому збройна агресія проти України стала поштовхом для масштабних і структурних реформ у сфері безпеки і оборони України. В цьому аспекті постає завдання щодо формування системи захисту об'єктів критичної інфраструктури України. Питання обґрунтування системи захисту об'єктів критичної інфраструктури на рівні держави майже не вивчалися, що й обумовило актуальність цієї проглематики.

В розрізі зазначеного було досліджено нормативно-правове регулювання повноважень складових сектору безпеки і оборони України, на які покладається формування та/або реалізація державної політики у сфері захисту критичної інфраструктури¹.

Аналіз нормативно-правих актів²³⁴ з регулювання повноважень складових сектору безпеки і оборони України, на які покладається формування та/або реалізація державної політики у сфері захисту критичної інфраструктури довів, що на сьогоднішній день найбільший внесок у забезпечення безпеки об'єктів критичної інфраструктури України в частини безпосередньої охорони та оборони здійснюють частини та підрозділи Національної гвардії України.

¹ Блай С.В., Лавров І.С. Теоретичні засади формування системи захисту об'єктів критичної інфраструктури України. Честь і закон. 2023. №2(85). С. 5-11.

² Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 31. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення 11.03.2024).

³ Про критичну інфраструктуру : Закон України від 16.11.2021 № 1882-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20> (дата звернення 11.03.2024).

⁴ Порядок формування переліку об'єктів критичної інформаційної інфраструктури : Постанова Кабінету міністрів України від 9 жовтня 2020 р. № 943. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/943-2020-%D0%BF#Text>. (дата звернення 11.03.2024).

В сфері кібербезпеки об'єктів критичної інфраструктури, а також розвідувально-підривної діяльності основні зусилля покладають органи та підрозділи Служби безпеки України та Національної поліції України, при цьому частини та підрозділи Національної України теж приймають участь.

Коли вже підіймаються питання запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій внаслідок аварій на об'єктах критичної інфраструктури, то «першу скрипку» вже грає Державна служба з надзвичайних ситуацій України, але частини та підрозділи Національної гвардії України теж приймають безпосередню участь у подібних кризових ситуаціях. Отже, неocenенна роль та місце Національної гвардії України у захист об'єктів критичної інфраструктури України й стала мотивацією проведення цього дослідження.

Встановлено, що Концепцією створення державної системи захисту критичної інфраструктури⁵ для створення організаційно-інституційної структури функціонування державної системи захисту критичної інфраструктури передбачає здійснення ряду заходів на загальнодержавному, регіональному, галузевому рівні, а також на місцевому та об'єктовому рівні, які на сьогоднішній час ще майже не виконані. Отже, організування безпеки критичної інфраструктури є складним процесом, який включає не тільки безпекові механізми, але і координаційні та управлінські аспекти. Для ефективного функціонування цієї системи потрібні висококваліфіковані фахівці з підготовки, перепідготовки та практичного досвіду.

Напрями подальших наукових досліджень будуть спрямовані на розроблення концептуальних моделей функціонування сил і засобів формувань Національної гвардії України серед складових сектора безпеки і оборони України щодо виконання завдань з захисту об'єктів критичної інфраструктури України як в мирний час, так і під час виникнення кризових ситуацій, а також в умовах дії особливого періоду.

⁵ Про схвалення Концепції створення державної системи захисту критичної інфраструктури : розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2017 року № 1009-р. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1009-2017-%D1%80#Text> (дата звернення 11.03.2024).